KiFiD
Klachteninstituut Financiële Dienstverlening

Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2012-139 d.d. 27 april 2012
prof. mr. E.H. Hondius, voorzitter, mr. A.P. Luitingh en mr. J.Th. de Wit, leden en mr. P.E. Roodenburg, secretaris)

Samenvatting

De Commissie gaat er van uit dat er sprake is van een Kapitaalverzekering Eigen Woning; Consument en zijn partner voldoen thans aan de criteria voor vrijstelling voor het uit te keren bedrag op de expiratiedatum. Voorts neemt de Commissie in aanmerking dat sinds de wijziging van de Wet Inkomstenbelasting in 2001 de mogelijkheid tot aftrek van de hypotheekrente is beperkt tot maximaal 30 jaar.
Naar de huidige stand van zaken mag de betaalde rente over een hypothecaire schuld voor de duur van ten hoogste 30 jaar worden afgetrokken. Na ommekomst van deze looptijd valt de hypothecaire schuld in box 3 (daarvoor box 1), hetgeen meebrengt dat de betaalde rente niet langer fiscaal aftrekbaar is. Consument kan over de hypothecaire geldleningen die hij heeft afgesloten, voor de maximale duur aftrek van hypotheekrente genieten. Op het punt van de hypotheekrenteaftrek wordt Consument dan ook niet benadeeld, aanpassing van afgesloten overeenkomsten is niet noodzakelijk. Het is immers nooit mogelijk geweest de te betalen hypotheekrente over de respectieve geldleningen langer dan 30 jaar af te kunnen trekken. Bovendien heeft Consument de mogelijkheid om de duur van zijn overeenkomst in te korten indien hij de einddatum daarvan wenst aan te sluiten op de maximale duur van de renteaftrek van de lening. De alsdan verhoogde premie is niet aan te merken als schade, maar als versnelde kapitaalopbouw.
Voorts dient de Commissie zich uit te spreken over de mogelijkheid van schade voor Consument aan het einde van de looptijd tengevolge van het eventuele verlies van de belastingvrijstelling bij uitkering van de kapitaalverzekering eigen woning (KEW). Een KEW is bij uitkering onbelast indien deze 20 jaar heeft gelopen en deze uitkering wordt aangewend voor de aflossing van een hypotheekschuld. Het is de Commissie uit de nieuwsbrief van 30 november 2009 van de staatssecretaris van Financiën gebleken dat ook ingeval de hypothecaire schuld na 30 jaar is verschoven naar box 3, de aflossing van de hypothecaire schuld met de uitkering uit de KEW ook dan nog onbelast plaats kan vinden. Consument zal dan ook niet gekort worden in de vrijstelling ten aanzien van de uitkering van de verzekering en hoeft de overeenkomst derhalve niet te worden aangepast.

1. Procedure

De Commissie beslist met inachtneming van haar reglement en op basis van de volgende stukken:
- het dossier van de Ombudsman Financiële Dienstverlening;
- het verzoek tot geschilbeslechting met bijlagen, ontvangen 4 januari 2011;
- het antwoord van Aangeslotene van 6 juni 2011;
- de repliek van Consument van 26 juni 2011;

- de dupliek van Aangeslotene van 11 juli 2011.
- brief van Aangeslotene van 16 januari 2012.

De Commissie heeft vastgesteld dat tussenkomst van de Ombudsman Financiële Dienstverlening niet tot oplossing van het geschil heeft geleid.
De Commissie heeft vastgesteld dat beide partijen het advies als bindend zullen aanvaarden.
De Commissie heeft de zaak op stukken behandeld op zittingsdatum 4 november 2011 te Den Haag.

2. Feiten

De Commissie gaat uit van de volgende feiten:

2.1 In de periode van 1 september 1999 tot 12 juni 2003 had Consument bij een (andere) geldverstrekker een hypothecaire geldlening lopen voor een bedrag van € 100.000,-.

2.2 In 2003 heeft Consument bij Aangeslotene in verband met de aankoop van een nieuwbouwwoning een nieuwe hypothecaire geldlening (verder: "de geldlening") afgesloten met een hoofdsom van € 180.000,- en een looptijd van 30 jaar. De akte is op 12 juni 2003 bij de notaris gepasseerd.

2.3 Aan laatstgenoemde geldlening was een levensverzekering (verder: "de verzekering") gekoppeld, de zogeheten X-verzekering. De ingangsdatum van de verzekering was 12 juni 2003, de einddatum 12 juni 2033. De levensverzekering wordt fiscaal aangemerkt als een Kapitaalverzekering Eigen Woning (verder. "KEW") waarvoor een belastingvrijstelling voor de uitkering geldt. Bij in leven zijn van beide polishouders (Consument en zijn partner) op de einddatum, komt een uitkering vrij die zal worden aangewend om de hypotheek af te lossen. De verzekering is gewijzigd op 12 juni 2007. De uit dien hoofde maandelijks verschuldigde premie bedraagt, per wijzigingsdatum 12 juli 2007, € 266,82.

2.4 In 2008 heeft Consument zich in verband met de eventuele aankoop van een nieuwe woning wederom tot Aangeslotene gewend. In de vervolgens gevoerde gesprekken is aan de orde gekomen dat sinds 1 januari 2001 de hypotheekrente nog maximaal 30 jaar mag worden afgetrokken en dat Consument daardoor voor een bedrag van € 100.000,- nog aanspraak kan maken op renteaftrek tot 1 januari 2031 en voor de resterende € 80.000,- van de geldlening tot 12 juni 2033.

2.5 Consument heeft zich op het standpunt gesteld dat de looptijd van de gehele in 2003 afgesloten geldlening slechts 27,5 jaar had moeten zijn in plaats van (de overeengekomen looptijd van) 30 jaar, omdat (alleen) met deze looptijd maximaal gebruik had kunnen worden gemaakt van de mogelijkheid tot fiscale aftrekbaarheid van de betaalde hypotheekrente. Consument stelt nu gedurende (maximaal) 2,5 jaar niet (meer) van deze faciliteit gebruik te kunnen maken. Verder stelt Consument zich op het standpunt dat na 27,5 jaar de belastingvrijstelling van de uitkering uit de KEW verloren gaat.

2.6 Om het geschil op te lossen heeft Aangeslotene voorgesteld om de looptijd van de geldlening en de daaraan gekoppelde verzekering te verkorten, hetgeen een stijging

van de maandelijkse verzekeringspremie mee zou brengen. Volgens Aangeslotene zou verkorting van de looptijd van de verzekering, onder handhaving van hetzelfde geprognosticeerde eindkapitaal, leiden tot aanpassing van de hoogte van de maandelijkse verzekeringspremie, tot een bedrag van € 350,96. Consument heeft dit voorstel niet aanvaard en wenst de premie te handhaven op een bedrag van € 266,82.

2.7 Op 1 juli 2008 heeft Aangeslotene een coulance vergoeding van € 307,80 aan Consument voldaan.

3 Geschil

3.1. Consument stelt in 2003 door Aangeslotene verkeerd te zijn geadviseerd en vordert van Aangeslotene het verschil in premie als schade.

3.2. Deze vordering steunt, kort en zakelijk weergegeven, op de volgende grondslagen.

- Consument heeft in 2008 gesproken met een adviseur, de heer Y. De vorige adviseur, de heer Z, heeft tijdens het gesprek dat in 2003 voorafgaand aan het afsluiten van de geldlening tussen Consument en Aangeslotene heeft plaatsgevonden, een fout gemaakt. De adviseur is namelijk uitgegaan van een looptijd van de geldlening van 30 jaar, doch dit had (nog maar) een looptijd van 27,5 jaar moeten zijn, gelet op de (maximale) mogelijkheid tot aftrek van hypotheekrente.
- Aangeslotene heeft deze 'fout' erkend in haar brieven van respectievelijk 24 juni 2008 en 26 augustus 2008, waarin Aangeslotene (ook) zelf aangeeft dat de geldlening voor de duur van 27,5 jaar had moeten worden afgesloten in plaats van 30 jaar.
- Consument heeft bij het adviesgesprek in 2003 niet aangegeven reeds elders een hypothecaire geldlening te hebben afgesloten, noch heeft Consument ter sprake gebracht een reeds bestaande geldlening te willen "oversluiten". De adviseur is dan ook eigener beweging uitgegaan van een looptijd van 30 jaar voor de nieuwe geldlening.
- De heer Y heeft aangegeven dat er in 2003 (juist) veel fouten werden gemaakt, omdat er sprake was van een relatief nieuw product en er sprake was van nieuwe wetgeving. De fout waarvan in casu sprake is, kwam destijds vaker voor.
- In de gesprekken met Aangeslotene in 2008 heeft de heer Y medegedeeld dat de geldlening in ieder geval algeheel zou moeten worden afgelost en er een nieuwe hypothecaire geldlening zou moeten worden afgesloten (het "oversluiten" van de geldlening, dit vanwege de aftrekbaarheid van de betaalde hypotheekrente alsmede het feit dat Consument na ommekomst van de looptijd de vrijkomende uitkering (gelden) niet meer onbelast zou kunnen aanwenden ter aflossing van de hypothecaire geldlening.
- Het "oversluiten" van de geldlening zou leiden tot een stijging van de maandelijkse premie. Deze bedroeg € 266,82 (waarin een verhoging was verdisconteerd vanwege de ziekte van de partner van Consument) en zou stijgen naar (minimaal) € 350,96. Consument stelt met Aangeslotene tot 12 juni 2033 een premie te zijn overeengekomen van € 266,82 en is niet voornemens een hogere premie te gaan betalen.

- Door de te lange looptijd van de in 2003 afgesloten geldlening zijn de voorwaarden gesteld aan de kapitaalverzekering eigen woning na afloop van de geldlening niet meer van toepassing en valt de uitkering in box 3 en kan deze niet onbelast worden aangewend ter inlossing van de hypotheek.
- Consument acht zich onjuist dan wel onvolledig voorgelicht door de rechtsvoorganger van Aangeslotene. Aangeslotene dient op te komen voor de door haar adviseur(s) gemaakte fouten en de dientengevolge door Consument geleden schade te vergoeden. Indien aanpassing van de hypothecaire geldlening inderdaad noodzakelijk is, dient Aangeslotene het verschil in (hoogte van) de premie aan Consument te vergoeden dan wel dient zij op te komen voor het financieel nadeel dat Consument lijdt omdat hij geen gebruik meer kan maken van de fiscale faciliteit tot aftrek van betaalde hypotheekrente. Per e-mailbericht van 22 juni 2008 heeft de heer Y Consument bericht dat indien de hypothecaire geldlening destijds correct zou zijn afgesloten, dit geleid zou hebben tot een maandelijkse premie van € 277,82.
- Het argument van Aangeslotene dat thans niet is te voorspellen hoe in de toekomst de fiscale wetgeving er uit zal zien, en derhalve nu nog niet valt vast te stellen of Consument ooit schade zal lijden, houdt geen stand. Aangeslotene heeft in te staan voor de juistheid van de informatie die zij verstrekt. Indien zij hierin aantoonbaar tekort schiet, is zij aansprakelijk voor de (financiële) gevolgen hiervan.
- Er moet worden uitgegaan van bestaande wet- en regelgeving op dit terrein. Op grond hiervan staat het voor Consument vast dat hij te zijner tijd financieel nadeel zal lijden, die (minimaal) bestaat uit de beperkte hypotheekrenteaftrek.

3.3. Aangeslotene heeft, kort en zakelijk weergegeven, de volgende verweren gevoerd.

- Niet kan worden gesteld dat de adviseur in 2003 is tekort geschoten. Het is (immers) niet vast te stellen of Consument in 2003 aan de desbetreffende adviseur kenbaar heeft gemaakt dat hij (bij een andere geldverstrekker) reeds een geldlening had afgesloten.
- In 2003 kenden alle producten van Aangeslotene, alsmede de daaraan te koppelen kapitaalverzekeringen, al een maximale looptijd van 30 jaar aangezien (er) maximaal 30 jaar hypotheekrenteaftrek zou kunnen worden genoten. Haar adviseurs waren uitvoerig opgeleid aangaande de fiscale wijzigingen dienaangaande zoals die vanaf 2001 in werking waren getreden.
- Het is voor Aangeslotene systeemtechnisch gezien niet mogelijk om de hypothecaire geldlening met 2,5 jaar te verkorten; verkorting voor de duur van 2 jaar is wel mogelijk. Een dergelijke aanpassing brengt (echter) mee dat de maandelijks te betalen premie van de levensverzekering voor Consument zal stijgen naar € 350,96.
- De termijn van 30 jaar geldt alleen als beperking van (de mogelijkheid tot) hypotheekrenteafrek. Deze (30 jaars)termijn geldt niet voor de belastingvrijstelling voor uitkeringen uit een kapitaalverzekering eigen woning.
- Op basis van de thans bij Aangeslotene beschikbare, van de Belastingdienst verkregen, informatie schat Aangeslotene in dat de Kapitaalverzekering Eigen Woning vrijstelling in 2033 voor Consument en zijn partner van toepassing zijn, aangezien er een (oorspronkelijke) eigen woningschuld zal worden afgelost.

- De geldlening en de verzekering lopen beide tot juni 2033. Er bestaat dan ook thans geen noodzaak om de (afgesloten) overeenkomsten aan te passen.
- Aangaande de geldlening van € 180.000,- stelt Aangeslotene zich op het standpunt dat over een bedrag van € 80.000,- door Consument tot 1 juni 2033 aanspraak gemaakt kan worden op hypotheekrenteaftrek. Tot 1 januari 2031 kan Consument ook aanspraak maken op hypotheekrenteaftrek over het (resterende) bedrag van € 100.000,-. Ergo: indien de geldlening ongewijzigd wordt gecontinueerd, kan Consument vanaf 1 januari 2031 de betaalde rente over een som van € 100.000,- niet meer aftrekken. Dit zou voor Consument aanleiding kunnen zijn om de lopende overeenkomst(en) te wijzigen, waarbij gedacht kan worden aan het aanpassen van de looptijd van (een gedeelte van) de geldlening, waarbij de lopende polis kan worden gesplitst in twee polissen met verschillende einddata. Dit heeft wel tot gevolg, nu het eindkapitaal van (een deel van) de polis in kortere tijd dient te worden opgebouwd, dat de hoogte van de maandelijks verschuldigde premie zal stijgen. Het is uiteindelijk de beslissing van Consument (zelf) om de lopende overeenkomst(en) aan te passen.
- Het is thans niet met zekerheid vast te stellen, noch goed in te schatten, hoe de (fiscale) wetgeving er te zijner tijd uitziet. Aangeslotene heeft hierop ook geen enkele invloed. Derhalve kan thans ook nog niet worden vastgesteld dat Consument in de toekomst financieel nadeel zal lijden.

4. Beoordeling

Naar aanleiding van het over en weer door partijen gestelde en hetgeen door hen tijdens de hoorzitting naar voren is gebracht, overweegt de Commissie als volgt.

4.1 De Commissie gaat er van uit dat er sprake is van een Kapitaalverzekering Eigen Woning. Consument en zijn partner (thans) voldoen aan de criteria voor vrijstelling voor het uit te keren bedrag op de expiratiedatum, zijnde 12 juni 2033. Voor Consument en zijn partner gold in 2010 een gezamenlijke vrijstelling van € 295.000,-. Voorts neemt de Commissie in aanmerking dat sinds de wijziging van de Wet Inkomstenbelasting in 2001 de mogelijkheid tot aftrek van de hypotheekrente is beperkt tot maximaal 30 jaar.

4.2 De Commissie ziet zich voor de vraag gesteld of Consument in 2003 door Aangeslotene verkeerd is geadviseerd en, indien deze vraag bevestigend moet worden beantwoord, of daardoor aan de zijde van Consument schade is of naar verwachting zal ontstaan. De Commissie is in dat kader van oordeel dat niet met 100% zekerheid valt vast te stellen wat er precies tussen partijen is besproken, niet alleen in 2003, maar ook bij latere contactmomenten. Wel stelt de Commissie vast dat in de offerte van Aangeslotene van
4 april 2003 wordt gesproken over de in te lossen lopende hypotheek van € 100.000,-, zodat de adviseur van Aangeslotene wetenschap heeft gehad van de voorheen geldende hypothecaire lening. Uit de bij de offerte behorende berekening blijkt verder dat in de laatste 2,5 jaar in de kolom “fiscaal voordeel” geen rekening is gehouden met vermindering van aftrekbare rente. Aangeslotene kan in dat opzicht

dan ook een verwijt worden gemaakt, ook al staat onder de berekening vermeld dat aan de berekening geen rechten kunnen worden ontleend.

4.3 Aangeslotene heeft, om tegemoet te komen aan de gevoelde onvrede bij Consument, een coulancebetaling gedaan van € 307,80. Voorts heeft Aangeslotene Consument op de mogelijkheid gewezen om de looptijd van de geldlening alsmede de looptijd van de verzekering aan te passen teneinde deze aan te sluiten op de maximale looptijd van de hypotheekrenteaftrek. Het verkorten van de looptijd van de verzekering zou daarbij gevolgen hebben voor de hoogte van de door Consument maandelijks verschuldigde premie. Consument heeft hier geen gebruik van willen maken en heeft vast willen houden aan de (initieel) in 2007 overeengekomen maandelijkse premie van € 266,82.

4.4.1 Aangaande de door Consument betaalde dan wel te betalen hypotheekrente, in het bijzonder de dienaangaande te genieten hypotheekrenteaftrek, overweegt de Commissie als volgt. Naar de huidige stand van zaken mag de betaalde rente over een hypothecaire schuld voor de duur van ten hoogste 30 jaar worden afgetrokken. Na ommekomst van deze looptijd valt de hypothecaire schuld in box 3 (daarvoor box 1), hetgeen meebrengt dat de betaalde rente niet langer fiscaal aftrekbaar is. De Commissie stelt vast dat Consument over de hypothecaire geldleningen die Consument heeft afgesloten, voor de maximale duur aftrek van hypotheekrente zal kunnen genieten. Op het punt van de hypotheekrenteaftrek wordt Consument dan ook niet benadeeld, aanpassing van afgesloten overeenkomsten is in dat kader dan ook niet strikt noodzakelijk. Het is immers nooit mogelijk geweest de te betalen hypotheekrente over de respectieve geldleningen langer dan 30 jaar af te kunnen trekken.

4.4.2 Bovendien heeft Consument de mogelijkheid om de duur van zijn overeenkomst in te korten indien hij de einddatum daarvan wenst aan te sluiten op de maximale duur van de renteaftrek van de lening. De alsdan verhoogde premie is niet aan te merken als schade, maar als versnelde kapitaalopbouw.

4.5 Voorts dient de Commissie zich uit te spreken over de mogelijkheid van schade voor Consument aan het einde van de looptijd tengevolge van het eventuele verlies van de belastingvrijstelling bij uitkering van de KEW. De Commissie overweegt daartoe het volgende.

4.6 Zoals hiervoor reeds is opgemerkt, is in deze sprake van een kapitaalverzekering eigen woning. Een kapitaalverzekering eigen woning is bij uitkering onbelast indien deze 20 jaar heeft gelopen en deze uitkering wordt aangewend voor de aflossing van een hypotheekschuld. Het is de Commissie uit de nieuwsbrief van 30 november 2009 van de staatssecretaris van Financiën gebleken dat ook ingeval de hypothecaire schuld na 30 jaar is verschoven naar box 3, de aflossing van de hypothecaire schuld daarna met de uitkering uit de KEW ook dan nog onbelast plaats kan vinden.

4.7 Het voorgaande brengt naar het oordeel van de Commissie mee dat Consument niet gekort zal worden in de vrijstelling ten aanzien van de uitkering van de verzekering en deze overeenkomst derhalve niet hoeft te worden aangepast. Aangaande de

verzekering acht de Commissie het dan ook niet aannemelijk dat Consument op termijn financieel nadeel zal ondervinden.

4.8 Het voorgaande samenvattend is de Commissie van oordeel dat Consument geen financieel nadeel zal ondervinden en derhalve geen voor toewijzing vatbare vordering op Aangeslotene kan doen gelden.

4.9 Alle overige door partijen ingebrachte stellingen en argumenten kunnen niet tot een ander oordeel leiden en zullen derhalve onbesproken blijven.

5. Beslissing

De Commissie wijst, als bindend advies, de vordering af.

In artikel 5 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening is bepaald in welke gevallen beroep openstaat van beslissingen van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Daarbij geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak.